

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002296

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-06-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого від 08.07.2024 № 224

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юрков Марко Володимирович

2. Marko V. Yurkov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6141-9847

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 20-06-2024

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 2024-06 ID 5494

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.55.01

Тема дисертації:

- Правові засади приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств.
- Legal principles of land privatization of state and municipal agricultural enterprises.

Реферат:

1. Дисертаційна робота є першою в Україні науковою працею, у якій здійснено комплексне дослідження правових засад приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, а також сформульовано нові для земельного права України наукові висновки і практичні рекомендації з удосконалення законодавства, що стосуються приватизації таких земель. У дисертації на базі основних положень земельного, аграрного, екологічного, цивільного права, інших правових галузей юридичної науки досліджено сутність та сформульовано визначення категорії «приватизація земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств», якою запропоновано вважати передачу державних або комунальних земель безоплатно у приватну власність громадян України – працівникам цих підприємств та працівникам державних і комунальних закладів освіти, культури та охорони здоров'я, а також пенсіонерам з їх числа, що

здійснюється у спеціальному порядку, передбаченому законом. Визначено стадії процедури приватизації земель працівниками та пенсіонерами з їх числа державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, які мають відбуватися у наступній послідовності: 1) включення державного чи комунального сільськогосподарського підприємства до програми, тобто формування, затвердження та оприлюднення переліку сільськогосподарських підприємств (їхнього майна), які підлягають приватизації; 2) звернення з клопотанням громадян України – працівників цих підприємств, що мають право на отримання земельних ділянок у власність, до органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування про передачу їм у власність земельних ділянок; 3) розгляд клопотання відповідним органом та надання дозволу на розробку проекту землеустрою щодо приватизації земель; 4) розробка проекту приватизації земель землевпорядною організацією; 5) погодження та затвердження проекту приватизації земель; 6) оформлення та державна реєстрація земельних ділянок та права власності на них. У науковій роботі наголошується, що оскільки об'єктом приватизації виступають земельні ділянки, то відносини щодо їх приватизації необхідно кваліфікувати як земельні. За своєю економічною сутністю (як відносини, що опосередковують обіг земельних ділянок), вони відносяться до різновидів земельних майнових відносин. У дисертації доведено, що норми права, які регулюють передачу сільськогосподарських угідь, що перебувають у державній або комунальній власності і використовуються на постійній основі сільськогосподарськими підприємствами, у приватну власність, у своїй сукупності утворюють правовий субінститут приватизації земельних ділянок. Його предметом виступають відносини з передачі земельних ділянок з державної та комунальної власності до приватної. Своєрідність цього субінституту полягає у його комплексності, що проявляється в об'єднанні норм різних галузей права. Обґрунтовано положення про те, що приватизацію земель необхідно розглядати як правовідношення між українською державою і громадянином України, в межах якого реалізується гарантоване суб'єктивне право громадянина. Розкрито особливості приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств. До основних із них належать: по-перше, участь органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у процесі приватизації, оскільки вона здійснюється за рішенням та за безпосередньої участі зазначених органів. У цьому разі уповноважений орган виступає не тільки як звичайний учасник правовідносин, а і як провідник державної політики у соціальній, економічній та інших сферах. Його статус пов'язаний з цілями та завданнями, які ставлять перед собою держава та органи місцевого самоврядування у процесі приватизації. По-друге, виключне право на приватизацію земельних ділянок мають громадяни – працівники чи пенсіонери сільськогосподарського формування, закладів освіти, культури і охорони здоров'я державної чи комунальної форми власності. Наголошується, що визначальними тут виступають трудові відносини громадянина України з конкретним сільськогосподарським підприємством чи відповідним закладом. По-третє, підставою виникнення права власності на земельну ділянку є складний юридичний склад, що включає процедури адміністративно-правового характеру. По-четверте, приватизація відноситься до похідних способів набуття права власності. По-п'яте, безоплатний характер такої приватизації та ін. Визначено коло прав працівників державних та комунальних сільськогосподарських підприємств, закладів освіти, культури і охорони здоров'я та пенсіонерів з їх числа як суб'єктів приватизації, а саме: 1) вносити клопотання до органів приватизації про безоплатну передачу відповідних земель у приватну власність; 2) вимагати його своєчасного розгляду та інформування про прийняте рішення; 3) право бути присутніми при прийнятті рішень органами виконавчої влади або місцевого самоврядування, надавати пояснення; 4) право на отримання інформації про склад і площу земель сільськогосподарського призначення, що підлягають безоплатній приватизації.

2. The dissertation is the first scientific work in Ukraine, in which a comprehensive study of the legal basis of land privatization of state and municipal agricultural enterprises was carried out, as well as new scientific conclusions and practical recommendations for improving the legislation related to the privatization of such lands were formulated for the land law of Ukraine. In the dissertation, based on the basic provisions of land, agrarian, environmental, civil law, and other legal branches of jurisprudence, the essence and definition of the category «privatization of the lands of state and municipal agricultural enterprises» was formulated, which is proposed to be considered the transfer of state or municipal lands free of charge into the private ownership of citizens of Ukraine

– to employees of these enterprises and employees of state and municipal institutions of education, culture and health care, as well as to pensioners from among them, which is carried out in a special procedure provided for by law. The stages of the procedure for the privatization of land by employees and pensioners of state and municipal agricultural enterprises have been determined, which must take place in the following sequence: 1) inclusion of a state or municipal agricultural enterprise in the program, that is, the formation, approval and publication of a list of agricultural enterprises (their property) that subject to privatization; 2) petitions of citizens of Ukraine – employees of these enterprises, who have the right to receive land plots in their ownership, to the executive authority or local self-government body for the transfer of land plots to them; 3) consideration of the request by the relevant body and granting of permission for the development of the land management project regarding land privatization; 4) development of the land privatization project by the land management organization; 5) coordination and approval of the land privatization project; 6) registration and state registration of land plots and ownership rights to them. The scientific work emphasizes that since land plots are the object of privatization, the relations regarding their privatization must be qualified as land relations. According to their economic essence (as relations that mediate the circulation of land plots), they belong to the varieties of land property relations. The dissertation proves that the legal norms that regulate the transfer of agricultural lands, which are in state or municipal ownership and are used on a permanent basis by agricultural enterprises, into private ownership, in their totality form a legal sub-institution of the privatization of land plots. Its subject is relations with the transfer of land plots from state and municipal ownership to private ownership. The peculiarity of this sub-institute lies in its complexity, which is manifested in the unification of norms of various branches of law. The provision that the privatization of land must be considered as a legal relationship between the Ukrainian state and a citizen of Ukraine, within which the guaranteed subjective right of the citizen is realized, is substantiated. The features of land privatization of state and municipal agricultural enterprises are disclosed. The main ones include: firstly, the participation of executive authorities and local self-government bodies in the process of privatization, since it is carried out by decision and with the direct participation of these bodies. In this case, the authorized body acts not only as an ordinary participant in legal relations, but also as a leader of state policy in social, economic and other spheres. Its status is related to the goals and tasks set by the state and local self-government bodies in the process of privatization. Secondly, citizens – employees or pensioners of agricultural formations, educational, cultural and health care institutions of state or municipal ownership have the exclusive right to the privatization of land plots. It is emphasized that the employment relations of a citizen of Ukraine with a specific agricultural enterprise or relevant institution are decisive here. Thirdly, the basis for the emergence of the ownership right to a land plot is a complex legal structure, which includes procedures of an administrative and legal nature. Fourthly, privatization refers to derivative ways of acquiring property rights. Fifth, the free nature of such privatization, etc. The range of rights of employees of state and municipal agricultural enterprises, educational, cultural and health care institutions and pensioners from their number as subjects of privatization has been defined, namely: 1) to submit a petition to the privatization authorities for the free transfer of the relevant lands to private ownership; 2) to demand its timely consideration and informing about the adopted decision.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Юрков М. В. До питання про приватизацію земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ, організацій. Часопис Київського університету права//Б. № 3. 2021. С. 240–244.
- 2. Юрков М. В. Деякі правові проблеми права на земельну частку (пай) у землях державних та комунальних сільськогосподарських підприємств. Південноукраїнський правничий часопис//Б. № 3. 2021. С. 60–65.
- 3. Юрков М. В. Поняття та основні ознаки приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств. Юридичний науковий електронний журнал//Б. 2023. № 10. С. 305–307.
- 4. Юрков М. В. Особливості права на земельну частку (пай) у землях державних та комунальних сільськогосподарських підприємств. Актуальні питання стратегії державної екологічної політики України на період до 2030 року: матер. «круглого столу» (м. Харків, 21 травня 2021 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана та М. В. Шульги; М-во освіти і науки; Нац. акад. прав. наук України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2021. С. 363–365.
- 5. Юрков М. В. Правова природа права на земельну частку (пай) у землях державних та комунальних сільськогосподарських підприємств. П'яте зібрання фахівців споріднених кафедр з проблем аграрного, земельного, екологічного, природоресурсного права та альтернативної енергетики: матер. Всеукр. наук. конф. (м. Одеса, 10 – 13 червня 2021 р.) / відп. ред. Т. Є. Харитонова, Х. А. Григор'єва. Одеса: Вид. дім «Гельветика», 2021. С. 307–309.
- 6. Юрков М. В. Приватизація земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств: суб'єктний склад. Органічне виробництво: право і бізнес : матер. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 17 червня 2021 р.) / за заг. ред. О. Г. Бондаря та Д. В. Федчишина. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 141–144.
- 7. Юрков М. В. До питання про перспективи безоплатної приватизації землі. Актуальні проблеми земельного, аграрного, екологічного та природоресурсного права: матер. наук.-практ. конф. (м. Харків, 10 грудня 2021 р.) / за ред. А. П. Гетьмана, М. В. Шульги. Харків: Юрайт, 2021. С. 300–303.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000962

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шульга Михайло Васильович
2. Mykhailo V. Shulha

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6449-284X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заець Олена Іванівна

2. Olena I. Zaiets

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7969-2465

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костяшкін Іван Олександрович

2. Ivan O. Kostyashkin

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8476-9583

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, буд. 8, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Кулинич Павло Федотович
- Pavlo F. Kulynych

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.06**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-8716-0661**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України**Код за ЄДРПОУ:** 05417130**Місцезнаходження:** вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Національна академія наук України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

- Данілік Дар'я Михайлівна
- Daria M. Danilik

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.06**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-9946-9292**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого**Код за ЄДРПОУ:** 02071139**Місцезнаходження:** вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Лісова Тетяна Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Лісова Тетяна Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна